

20.2.2023

Ympäristövaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö U-kirje 110/2022 vp

Asia: Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä, asetuksen (EU) N:o 2019/1020 muuttamisesta ja direktiivin 94/62/EY kumoamisesta (pakkausjäteasetus)

Osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa (COM(2019)640 final) ja siihen sisältyvää kiertotalouden toimintasuunnitelmaa (COM(2020)98 final) komissio on esittänyt pakkaus- ja pakkausjättesäädäntöä koskevaa uudistusta, jossa nykyisin voimassa oleva pakkaus- ja pakkausjätedirektiivi (94/62/EY) kumottaisiin ja sen tilalle säädettäisiin pakkaus- ja pakkausjäteasetus. Tämä uudistus pyrkii siihen, että kaikki EU-markkinoilla oleva pakkausmateriaali on taloudellisesti elinkelpoisella tavalla uudelleen käytettäviä tai kierrätettäviä vuoteen 2030 mennessä. Uudistuksessa halutaan siis vähentää tiettyjen kertakäyttöisten pakkausmateriaalien käyttöä EU:ssa ja parantaa pakkausten kierrätettävyyttä.

MTK kiittää mahdollisuudesta kommentoida U-kirjettä ja yhtyy U-kirjeessä 110/2022 vp esitettyihin huomioihin koskien nyt kyseessä olevaa pakkaus- ja pakkausjättesäädännön uudistamista. MTK kannattaa kiertotalouden edistämistä ja siten myös asiaan liittyvien säädösten päivittämistä, mutta nyt ehdotettu uudistus ja sen mahdolliset vaikutukset tarvitsevat MTK:n mielestä uudelleenharkintaa sekä kattavampia vaikutustenarviointeja. Erityisesti MTK on huolissaan uudistuksessa esitetyistä elintarvikesektoria koskevista uudistuksista ja niiden vaikutuksista ruokahävikkiin sekä tuoteturvallisuuteen.

Maataloustuottajien kannalta uudistuksen ehdotus siitä, että kertakäyttöpakkaukset pääsääntöisesti kiellettäisiin alle 1,5 kg hedelmä- ja vihannespakkauksissa, on yksiselitteisesti huono. Kertakäyttöpakkaukset suojelevat vahingoille herkkiä hedelmä- ja vihannestuotteita niiden matkalla tuottajilta kuluttajille ja jos kertakäyttöpakkaukset kielletään, niin ruokahävikki tulee hyvin todennäköisesti lisääntymään.

Uudistuksessa asetettujen pakkausten kierrätysmateriaalipitoisuuksien määrittämisessä ei myöskään ole huomioitu elintarvikepakkausten vaatimuksia varsinkaan muovin osalta. Elintarvikepakkausissa on tuoteturvallisuuden takaamiseksi korkeammat laatuvaatimukset. Nykyisellään EU:ssa tuotetusta kierrätysmuovista vain murto-osa täyttää elintarvikemuovin laatuvaatimukset. Ehdotettuja kierrätysmateriaaliosuuksia pakkauksissa tulisikin tarkastella kriittisesti ja asettaa tavoitteet sellaisiksi, että ne on mahdollista saavuttaa EU:ssa tuotetulla kierrätysmateriaalilla.

MTK esittää, että pakkaus- ja pakkausjättesäädännön uudistusta ei tarkastella pelkästään öljypohjaisen muovin käytön kannalta. Pakkausmateriaalisektorilla käytetään monia erilaisia materiaaleja ja niiden ympäristövaikutukset koko niiden elinkaari huomioon otettuna ovat hyvin erilaisia. Öljypohjaisten tuotteiden vähentäminen markkinoilla on tärkeä ja kannatettava tavoite, mutta sen lisäksi tulee myös tukea vaihtoehtoisten materiaalien kuten biopohjaisten muovien ja kuitupohjaisten pakkausmateriaalien käyttöä ja kierrätystä.

Jenni Hunnako
Ympäristöjuristi